

Meghívott ünnepi plenáris előadó a MTNE 21. fórumán

HOFFMANN ISTVÁN a Debreceni Egyetemen végezte tanulmányait, egyetlen munkahelye az egyetem Magyar Nyelvtudományi Tanszéke, ahol jelenleg egyetemi tanárként dolgozik. Kutatásai a helynevek nyelvi rendszerének vizsgálatával indultak: ezek elemzésére többszintű funkcionális modellt dolgozott ki, amelynek alkalmazása széles körben elterjedt, és összehasonlító elemzések alapjává vált. Később a helynevek története felé fordult a figyelme, kiemelten foglalkozott a régi magyar helynévadás kérdéseivel. Az Árpád-kori szórványemlékek vizsgálatával mintát adott a helynevek nyelvtörténeti forrásértékének hasznosítására és interdiszciplináris keretben történő felhasználására. Monográfiái és egyetemi oktatói tevékenysége révén kiterjedt, nemzetközileg is elismert

helynévtörténeti iskola alakult ki körülötte. Tanítványai a magyar nyelvstudomány elismert művelői. Majd egy évtizede vezet akadémiai kutatócsoportot, 2022-ben irányításával indult útjára az MTA támogatásával a Magyar Nemzeti Helynévtár Program. Fontos tudományos közéleti feladatokat lát el, többek között elnöke az MTA Nyelvtudományi Bizottságának, alelnöke a Magyar Nyelvtudományi Társaságnak. 2019-ben az MTA levelező tagjává választották.

A Magyar Tudomány Napja Erdélyben 21. fórumán elhangzó plenáris előadása:

Hoffmann István (akadémikus, egyetemi tanár, Debreceni Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Magyar Nyelvtudományi Tanszék, Debrecen): *A helynevek mint a Kárpát-medence történetének forrásai*

A helynevek tudományos vizsgálatának kérdése majd két évszázada szerepel a magyar tudomány közösségének kutatási tematikájában. A Magyar Tudós Társaság, majd a Magyar Tudományos Akadémia s velük karöltve az Erdélyi Múzeum-Egyesület is felkarolta a helynevek ügyét, s vállalkozásaik szép eredményekre vezettek. Ezek közül a munkálatok közül ki kell emelni a Szabó T. Attila körül kialakult kolozsvári iskola tevékenységét, amely a 20. század középső harmadában ért el fontos eredményeket. Mindezen erőfeszítések ellenére sem rendelkezünk azonban átfogó ismeretekkel sem a ma használatban lévő, sem a történeti forrásokban fellelhető helynevekről. Ennek a legfőbb akadálya az, hogy a Kárpát-medence magyar helynévkincse még megközelítő teljességében sincs dokumentálva. Erre a feladatra vállalkozik a Magyar Tudományos Akadémia támogatásával a Magyar Nemzeti Helynévtár Program, amely korszerű adatbázisok és kiadványok formájában kívánja dokumentálni és a szakemberek, valamint az érdeklődők elé tárni a magyar szókincsnek ezt a hatalmas, fontos szeletét. A helynevek – lokális kötöttségükből adódóan – minden más nyelvi elemnél alkalmasabbak arra, hogy segítségével megismerjük a különböző nyelvek Kárpát-medencei történetét. Emellett mint a nemzeti önazonosság fontos kifejezői a mai ember identitástudatának is fontos formálói.